

Nieuwsbrief 28

September 2014

Christoph Humrich

Conflict or cooperation in the Arctic Region

Talk about an emerging and likely escalating military conflict in the arctic started in 2007 when a Russian chartered submersible reached the seafloor at the geographical North Pole and planted a Russian flag there. Disputed maritime boundaries and zones, overlapping claims to the continental shelf and above all the resource riches of the Arctic seemed to fire a new conflict between Russia and the West with potential global repercussions or even a new Cold War. Seven years on, this conflict did not materialize yet and it does not seem it will. Some of the most ardent „purveyors of polar peril“ revised their view. As one of them admitted „a funny thing had happened on the way to Arctic Anarchy“. But has it? The core thesis of the lecture is that nothing else was to be expected. A more interesting question is now, whether the global tensions between Russia and the West will have repercussions in the Arctic - and not the other way round. While the global tensions surely will make it more difficult to cooperate in the Arctic, it seems most likely that this particular channel of communication will remain open

Wanneer 29 september 2014

Hoe laat 19:30 uur

Waar Arctisch Centrum, A-weg 30 (ingang Herman Colleniusstraat)

Toegang € 2,00; studenten € 1,00.

Komende Imaka-activiteiten

27 oktober: lezing “De wooncultuur van de Samen” door Nellejet Zorgdrager

24 november: lezing “Scandinavisch heidendom en moderne interpretatie” door Kees Samplonius

26 januari: lezing door Michiel van den Broeke

23 februari: presentatie werkstukken minorstudenten

30 maart: Anita Buma presenteert resultaten van het Nederlands onderzoek op Rothera (Antarctica)

Overige activiteiten

Regionale ontwikkelingen door Nederlandse walvisvaart

Dit jaar herdenken wij de oprichting van de Noordse Compagnie (1614), de ontdekking van Jan Mayen (1614) en de laatste reis van de Willem Barentsz (1964).

Genoeg redenen om een speciaal symposium te wijden aan de Nederlandse walvisvaart. Op dit symposium richten wij ons vooral op de invloed van de walvisvaart door de eeuwen heen op verschillende Nederlandse regio's. De eerste resultaten van het archeologisch onderzoek dat deze zomer plaatsvond op Jan Mayen komen eveneens aan bod.

walvisvaarders bij Jan Mayen.

18^e eeuwse Nederlandse

Voorlopig programma:

Jur Leinenga: *Gebruik en verspreiding van walvisvangstproducten*

Hans Beelen: *Invloed van de walvisvaartreisverhalen op de literatuur*

Chiel Faber: *Sociaal-economische invloed van de naoorlogse walvisvaart op Ameland en Schiermonnikoog*

Ineke Vonk: *De culturele en sociaal-economische rol van de walvisvaart op Texel*

Louwrens Hacquebord: *Verslag en bevindingen van de Jan Mayen-expeditie 2014*

Jaap Bruijn: *Nederlandse walvisvaart na de Tweede Wereldoorlog*

Wanneer 31 oktober 2014

Waar Het Kasteel, Melkweg 1, Groningen

Kosten € 50,00; studenten € 25,00

[Aanmelden](#) (klikken brengt u naar het aanmeldingsformulier op de website van het Arctisch Centrum.

Het Arctisch Centrum organiseert dit symposium in samenwerking met de [Nederlandse Vereniging voor Zeegechiedenis](#), het [Internationaal Centrum voor de Nederlandse Walvisvaart](#) van [Het Scheepvaartmuseum](#) in Amsterdam.

Jan Mayen Expeditie

De Koninklijke Marine heeft onderzoekers van het Arctisch Centrum en het Willem Barentsz Poolinstituut uitgenodigd om deze zomer mee te gaan op expeditie naar het eiland Jan Mayen. De expeditie naar Jan Mayen behelst een reguliere oefening voor mariniers en bemanning van het schip. Een multidisciplinair onderzoeksteam kreeg daarmee een unieke kans om naar dit geïsoleerde eiland te gaan. De expeditie vond plaats in augustus 2014 op een van de gloednieuwe patrouilleschepen van de Koninklijke Marine, de Zr. Ms. Zeeland.

Klik [hier](#) voor meer informatie over het wetenschappelijk plan van het Arctisch Centrum. Weblogs zijn te vinden op de website van de Koninklijke Marine, www.marine.nl. De weblog is lastig te vinden. De eenvoudigste manier is Jan Mayen in te voeren in het zoekvenster op de website van de Marine.

Baarden, Traan en Blubber: Walvisvaart door de eeuwen heen

Expositie van 13 april tot en met 12 oktober 2014

Museum In 't Houten Huis, Tuingracht 13, De Rijp.

Meer informatie: www.houtenhuis.nl

Nieuws en actualiteiten

Statoil and Russia start exploration drilling in the Norwegian sector of the Barents Sea

Rosneft and Statoil on Tuesday started exploration drilling at the Pingvin prospect in the Barents Sea, Rosneft says in a press release by Barents Observer (August 18, 2014).

The first exploration well Pingvin-1, located in the production license PL713, is being drilled by the Transocean Spitsbergen rig.

RN Nordic Oil AS, a subsidiary of Rosneft, is partner in the project with Statoil as operator. Other partners are North Energy ASA and Edison International Norway Branch. The companies expect to analyze the drilling results until the end of 2014.

“The start of this exploration operation marks an important milestone in developing the cooperation between Rosneft and Statoil. The companies plan to implement their experience of exploration and development of hydrocarbon fields in regions with harsh climate,” Rosneft said in the press release.

Trude Pettersen

Gedenksteen

De gedenksteen op de foto hierboven werd in 1930 op Jan Mayen geplaatst door de Koninklijke Marine ter nagedachtenis aan de zeven mannen die probeerden de walvisvaartnederzetting op Jan Mayen te beschermen door daar te overwinteren. Alle zeven mannen kwamen om tijdens die winter van 1633-1634. Tijdens de expeditie van deze zomer heeft het Koninklijk Aardrijkskundig Genootschap de herdenksteen samen met de Koninklijke Marine opgeknapt.

Op de website van www.marineschepen.nl staat een uitgebreid verhaal in twee delen over het hoe en waarom van de steen, haar wonderlijke reis en de uiteindelijke plaatsing.

Expeditie Noordpool: Ik onderzoek hoe snel oerpermafrost ontdooit

Met veertig man op een boot op expeditie naar de Noordelijke IJszee. Jorien Vonk, aard- en klimaatwetenschapper aan de Universiteit van Utrecht, nam zeven weken lang monsters uit de zeebodem bij de Noordpool om permafrost te onderzoeken. Tijdens de reis deelde ze haar veld aantekeningen met de Volkskrant. Op 6 juli vertrok ze vanuit het Noorse Tromsø.

Vooraf had Eline Huisman een interview met Jorien:

Wat ga je precies doen aan boord?

'Ik ben onderdeel van het sedimentteam, dat de permafrost onder de zeebodem onderzoekt. Daar zit veel dood organisch materiaal in waaruit je kunt afleiden hoe het er hier vroeger uitzag. In permafrost op land stuiten we soms ineens op een berg mammoetbotten. Het is nog een verrassing wat we in zee gaan tegenkomen.'

'Met een flinke boor halen we sedimentkernen omhoog van ongeveer een meter lang. Aan boord snijden we de kernen in plakjes en plakken we er de juiste labels aan om het thuis verder te onderzoeken.'

'Daarnaast maken onze Zweedse collega's een documentaire over de reis. Daarvoor coördineer ik het camerawerk aan boord.'

Dat klinkt vooral als veel praktisch klusjes doen. Waarom ga jij als expert mee?

'Het is een ongeschreven regel dat iedereen aan boord ook een soort 'slavenarbeid' verricht voor het grotere geheel. Tegelijkertijd gebruiken we als experts onze wetenschappelijke kennis om mee te denken over waar we naartoe varen en waar we metingen doen. Stel, we zien buiten de vaartroute ineens enorm veel methaan opborrelen. Dan moeten we daar naartoe. Bovendien kan ik onderweg alvast mijn analyses bijstellen aan de hand van de monsters die we nemen.'

Hoe past deze expeditie in jouw alledaagse onderzoek?

'Ik onderzoek hoe snel yedoma - tienduizenden jaren oude oerpermafrost - ontdooit. In de ijstijd lag de zeespiegel veel lager en was de kustzee van nu toen nog land, het verlengde van Siberië. Toen lag daar allemaal yedoma. Ik wil de modder op de zeebodem onderzoeken om te zien of je dat nog terugvindt en het te vergelijken is met yedoma op land.'

Bron: <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2664/Nieuws/article/detail/3684036/2014/07/06/Expeditie-Noordpool-Ik-onderzoek-hoe-snel-oerpermafrost-ontdooit.dhtml>